

متن پیاده سازی شده نشست نهم (32) سال دوم درس خارج فقه هنر 6 آذر 1401

برای دریافت فایل [کلیک کنید](#)

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين وصلى الله على محمد و آله الطاهرين

اللهم كن لوليک الحجة ابن الحسن صلواتک علیه و علی آبائه فی هذه الساعة و فی کل ساعة وليا وحافظا و قائدا و ناصرا و دليلا

وعینا حتی تسکنه ارضک طوعا و تمتعه فیها طویلا

بررسی روایات مرتبط با نواختن آلات موسیقی

اگر مستحضر باشید ما بعد بحث غنا وارد بحث موسیقی به معنای نواختن آلات شدیم؛

ما با غنا خیلی مشکلی نداریم و اگر بحثی هست بر سر موسیقی است .

موقعیت این بحث را ما هفته گذشته گفتیم

اگر یادتان باشد من گفتم چیزی به اسم موسیقی نداریم؛ لذا اگر بخواهیم بگردیم چیزی تحت عنوان آلات لهو، و استعمال آلات

لهو باید بررسی کنیم و کاری که بیان کردیم این بود: مساله نواختن آلات طبیعتا مبتنی بر برخی از پیش زمینه ها است ؛ مثلا لعب

، لهو و لغو... کسی این ها را حرام بداند یا نه ... و سوالاتی را هم مطرح کردیم: اگر خواستیم سراغ اخبار ببینیم آیا نواختن آلات

صرف استعمال حرام است؟

یا آلاتی که از آن موسیقی در بیاید ...

آیا صرف همان صدای آلات موسیقی حرام است یا به واسطه چیزهایی که با آن همراه می شود ، حرام است؟

برخی مراجع حتی صدای طبل را هم حرام می دانستند ...

ولو شما روز عاشورا و روز جنگ باشد یا مارش نظامی باشد

یا ممکن است بما هو لهو ... حرام باشد

ونظر دیگر این که :

شاید اگر وسیله گریاندن هم باشد چه بسا ثواب هم دارد

و این هفته وقتی سراغ ادله می رویم باید ببینیم ادله به ما چه جواب میدهد..

از کلمات فقها ، تقلیدا مطالبی بیان شده اما اجتهادا چیزی نگفته اند...

من اول آدرس منبعی که در این باره دارم، بیان کنم

وسائل ، ابواب ما یکتسب به ، باب 100

یک بخشی از روایات در این باب 100 هست و بخشی از آن در باب 101 و 102 هست ؛

گرچه ما نیاز به بررسی سند نداریم این جا روایت ما مستفیض است .

اگر خواستیم استفاده خاص کنیم سند را هم بررسی می کنیم؛ سند را هم تفننی اشاراتی می کنیم.

ح اول باب 100 ج 10 ص 312

محمد بن یعقوب عن عدة من اصحابنا عن احمد بن محمد بن خالد بن عثمان بن عيسى عن اسحاق بن جرير.....

محمد بن یعقوب که مشخص است و عده من اصحابنا گفته من مرادم از عده چه کسانی هستند....

احمد بن برقی قمی (پدر و پسر ؛ که پسر موجه تر از پدر هم هست) عثمان بن عیسا که معتبر است و اسحاق بن جریر هم معتبر

است لذا خبر هم می شود موثقه

اسحاق می گوید:

عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ جَرِيرٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: إِنَّ شَيْطَانًا يُقَالُ لَهُ أَلْقَفَنْدَرُ إِذَا ضُرِبَ فِي مَنْزِلِ الرَّجُلِ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا بِالْبُرْطِ وَ دَخَلَ عَلَيْهِ الرَّجَالُ وَضَعَ ذَلِكَ الشَّيْطَانُ كُلَّ عُضْوٍ مِنْهُ عَلَى مِثْلِهِ مِنْ صَاحِبِ الْبَيْتِ ثُمَّ نَفَخَ فِيهِ نَفْحَةً فَلَا يَغَارُ بَعْدَ هَذَا حَتَّى تُؤْتَى نِسَاؤُهُ فَلَا يَغَارُ .

امام صادق علیه السلام : شیطانی است به نام قَفَنْدَر، که هرگاه در منزل مردی چهل بامداد بریخت نواخته شود و مردها بر آن وارد شوند، آن شیطان هر یک از اعضای بدن خود را بر روی اعضای همانندش در بدن صاحب خانه بگذارد و سپس در او بدمد، که از آن پس دیگر غیرتی برایش نماند، به طوری که پیش زناش بیایند و او غیرت به خرج ندهد.

□□□□□□□□□□□□□□□□

حضرت در واقع تجسم اعمال را می گویند....واین که هر انسانی به عملش تعریف می شود.

در قرآن ، انسان را تعریف نکرده: حیوان ناطق...

قرآن انسان را به عمل تعریف می کند:

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سَنَابِلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ ۗ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

یا جایی که می گوید:

لَيْسَ الْبِرُّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

.....

برخی می گفتند ذا مقدر هست ذا البر

این ها توجیه تراشی است ؛ اگر قرآن می خواست این گونه بیان کند، خودش می گفت، این حذف بر چقدر زیبایی می آورد که قرآن نیاورده است ؛ مهم این است که ما بدون سوسید دادن قرآن را تفسیر کنیم ...این که بگویم فلانی گفته ذا را مقدر بگیریم بعد یا قبل فلان کلمه ، این ها قابل قبول نیست.

لكن البر من آمن

گویا می خواهد قرآن بفرماید که انسان به عملش تعریف می شود.

تجسم اعمال بعد است والا واقعتا اعمال همین الان هم هست....

قیامت هم تبلی السرائر هست نه توجد السرائر

این که گفته می شود انسان ها روز قیامت به صور گوناگون محشور می شوند ؛ الان هم این صور را دارند منتها بنا نیست هویدا شود.

یا آیه :

أَجْعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

این جا قرآن ، اشخاص را به کارشان معنی و معرفی می کند....

کار آن ها را عارض بر شخصیت آن ها می داند اما قرآن ، امام علی علیه السلام را این گونه توضیح می دهد: کمن آمن بالله ... در معرفی منافقین ، قرآن مدعی است که انفاق خود شخص را پرورش می دهد....

حدیث دیگری:

سَهْلُ بْنُ زِيَادٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى أَوْ غَيْرِهِ عَنْ أَبِي دَاوُدَ الْمُسْتَرْقِ قَالَ: مَنْ ضُرِبَ فِي بَيْتِهِ بَرِيظٌ أَرْبَعِينَ يَوْمًا سَلَطَ اللَّهُ عَلَيْهِ شَيْطَانًا يُقَالُ لَهُ أَلْقَفَنْدَرُ فَلَا يَبْقَى عُضْوًا مِنْ أَعْضَائِهِ إِلَّا قَعَدَ عَلَيْهِ فَإِذَا كَانَ كَذَلِكَ نُزِعَ مِنْهُ الْحَيَاءُ وَ لَمْ يُبَالِ مَا قَالَ وَ لَا مَا قِيلَ فِيهِ .

حدیث دیگر از امام صادق (علیه السلام)

عَنْهُ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَعْيَدٍ عَنْ أَحْسَنَ بْنِ عَلِيٍّ الْخَزَّازِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ كَلْبِ بْنِ الصَّبِّدَاوِيِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: ضُرِبُ الْعِيدَانِ يُنْبِتُ النَّفَاقَ فِي الْقُلُوبِ كَمَا يُنْبِتُ الْمَاءُ الْخُضْرَةَ .

سوال این است که آیا ، حرمت از این اصطیاد می شود؟

حدیث بعدی:

احمد بن یوسف بن عقیل از پدرش از موسی بن حبیب از علی بن الحسین (رجال این روایت شناخته شده نیستند) : امام علیه السلام فرمودند:

عن سهل، عن أحمد بن يوسف بن عقیل ، عن أبيه ، عن موسى بن حبيب ، عن علی بن الحسین (علیهما السلام) قال: لا یقدس الله أمة فیها بریط یقعع ، وناية تفجع .

حدیث بعدی:

از سماعة نقل است که امام صادق (ع) فرمود: «لَمَّا مَاتَ آدَمُ (ع) وَ شَمِتَ بِهِ إِبْلِيسُ وَ قَابِيلُ فَاجْتَمَعَا فِي الْأَرْضِ فَجَعَلَ إِبْلِيسُ وَ قَابِيلُ الْمَعَارِفَ وَ الْمَلَاهِيَّ شِمَاتَةً بِآدَمَ ع فَكُلُّ مَا كَانَ فِي الْأَرْضِ مِنْ هَذَا الضَّرْبِ الَّذِي يَتَلَذُّ بِهِ النَّاسُ فَإِنَّمَا هُوَ مِنْ ذَاكَ؛ وَ قَتِي حضرت آدم (ع) درگذشت، ابلیس و قابیل خوشحال شدند و او را شماتت کردند. آن گاه این دو اجتماع کردند و به منظور شماتت حضرت آدم (ع) و ابراز خوشحالی از مرگ او، به نواختن ساز پرداختند. از آن پس هر چیزی که در زمین از این نوع وجود دارد که مردم به واسطه این ساز آن لذت می‌برند، از آن قبیل است.

بحث این است که از این حدیث هم حرمت اصطیاد نمی شود.

البته شاید این ها تشبیه معقول به محسوس باشد و به نوعی بیان سمبلیک باشد ...

شاید می خواهند عنوان کنند که این سازها ریشه شیطانی و قابیلی دارد و آن را در این قالب بیان می کنند .

حدیث بعدی:

علی بن ابراهیم قمی از سکونی از امام صادق علیه السلام از رسول خدا صلی الله علیه و آله :

قال رسول الله (ص) انهاکم عن الزفن و المزمار و عن الکوبات و الکبرات.

زفن: رقص مزمار: آلت موسیقی کوبات جمع کوبه به معنای شطرنج یا طبل کوچک و الکبرات: طبل بزرگ ماده نهی دلالت بر حرمت دارد مگر این که خلافش ثابت شود.

حدیث بعدی باز از نبی مکرم اسلام صلی الله علیه و آله:

عنه صلی الله علیه و آله : ثلاثٌ یُقسینَ القلبَ : استماعُ اللّهُو ، و طَلَبُ الصَّیْدِ ، و إتیانُ بابِ السُّلطانِ .

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله : سه چیز دل را سخت می گرداند : شنیدن لهو، شکار کردن، و آمد و شد به دربار سلطان.

حدیث بعدی از امام صادق علیه السلام وقتی از انسان های نادان سوال شد:

از امام صادق علیه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنِ السَّفَلَةِ - : مَنْ يَشْرَبُ الْخَمْرَ وَ يَضْرِبُ بِالطَّنْبُورِ .

در پاسخ به سؤال از فرومایه - فرمود : کسی که شراب می خورد و تنبور می زند .

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند:

لا تَدْخُلُ الْمَلَائِكَةُ بَيْتاً فِيهِ خَمْرٌ أَوْ دَفٌّ أَوْ طَنْبُورٌ أَوْ نَرْدٌ وَ لا يُسْتَجَابُ دَعَاؤُهُمْ وَ تَرْتَفِعُ عَنْهُمْ الْبِرْكَةُ.

فرشتگان وارد خانه ای که در آن شراب یا دایره یا تنبور (نوعی از آلات موسیقی) و یا نرد (نوعی وسیله قمار) باشد، نمی شوند

و دعای اهل آن خانه مستجاب نمی گردد و برکت از آنان برداشته می شود.....

روایتی دیگر از امام علی علیه السلام : كَلَّمَا أَلْهَى عَنِ ذِكْرِ اللَّهِ فَهُوَ مِنَ الْمَيْسِرِ .

امام علی علیه السلام : هر چیزی که از یاد خدا غافل گرداند، آن چیز در شمار میسر است.

تاملی بر این روایات داشته باشید تا هفته آینده ...

الحمد لله رب العالمين